

Sygn. akt V KK 411/21

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2022 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),
sprawy **T. D.**,
skazanego z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i in.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 17 marca 2021 r., sygn. IV Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ł.
z dnia 21 września 2020 r., sygn. II K [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego T. D. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 21 września 2020 r., sygn. akt II K [...] oskarżony T. D. został uznany winnym popełnienia tego, że: (1) w dniu 21 marca 2020 r. przed godziną godz. 21:35 w S. gm. R. przy posesji oznaczonej numerem [...], kierował samochodem osobowym marki O. o nr rej. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości z wynikiem prowadzącym do stężenia 1,41 mg/l w wydychanym powietrzu, tj. czynu z art. 178a § 1 k.k. i za ten czyn wymierzył oskarżonemu na podstawie wskazanego przepisu karę roku pozbawienia wolności

oraz (2) w dniu 21 marca 2020 r. około godz. 21:35 w S. gm. R. przy posesji oznaczonej numerem [...], kierując samochodem osobowym marki O. o nr rej. [...], umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że znajdując się w stanie nietrzeźwości z wynikiem prowadzącym do stężenia alkoholu na poziomie 1,41 mg/l w wydychanym powietrzu, nie dostosował prędkości do warunków panujących na drodze, jechał z prędkością znacznie przekraczającą dopuszczalną prędkość na tym odcinku drogi, w wyniku czego na ostrym zakręcie, hamując pojazdem poruszał się torem prostoliniowym, aż do najechania na krawężnik po prawej stronie drogi gdzie uderzył w prawidłowo idącą pieszą W. D., w następstwie czego W. D. doznała złamania kości czaszki, piramidy lewej kości skroniowej, kości klinowej, kości szczękowych, oczodołów, podniebienia twardego, żuchwy, kości nosowej lewej, stłuczenia płuca prawego, złamania otwartego podudzia prawego oraz doznała urazu wielonarządowego z ostrą niewydolnością krążeniowo – oddechową, które to obrażenia spowodowały ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, tj. czynu z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i za ten czyn na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. wymierzył mu karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności (pkt I). Ponadto, na podstawie art. 42 § 2 k.k. w związku z popełnieniem pierwszego z zarzucanych czynów orzekł wobec oskarżonego środek karny – zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 10 (dziesięciu) lat, a na podstawie art. 42 § 3 k.k. w związku z popełnieniem drugiego z czynów – dożywotnio (pkt II). Na podstawie art. 85 i 86 § 1 k.k. oraz art. 90 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną w wymiarze 7 (siedmiu) lat, a w zakresie środków karnych orzekł dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym (pkt III). Nadto, na podstawie art. 43a § 2 k.k. zasądził od oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5.000 (pięciu) tysięcy złotych (pkt IV), a na podstawie art. 47 § 3 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej W. D. nawiązkę w kwocie 15.000 (piętnastu) tysięcy złotych (pkt V). Sąd orzekł także o kosztach sądowych (pkt VI).

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego, Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 17 marca 2021 r., sygn. akt IV Ka [...], utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Sąd rozstrzygnął ponadto w przedmiocie kosztów sądowych.

Od tego orzeczenia kasację wywiódł obrońca skazanego, zaskarżając je w całości. Zarzucił mu rażące naruszenia prawa procesowego, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia, tj.:

1. obrazę przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., polegającą na nienależytym rozważeniu zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia przez Sąd I instancji art. 7 k.p.k. przy dokonywaniu oceny dowodu z opinii biegłego sądowego G. W. – specjalisty medycyny sądowej, którą to Sąd I instancji uznał w sposób dowolny za wystarczającą dla dokonywania ocen dotyczących uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonej W. D., zaś obrońca oskarżonego w treści apelacji szczegółowo wskazał na okoliczności potwierdzające, że wydana w sprawie opinia biegłego sądowego jest niepełna, niejasna i nie zawiera odpowiedzi na wszystkie pytania, a w konsekwencji nie powinna stanowić wiarygodnego dowodu w sprawie, zaś Sąd II instancji w sposób lakoniczny i ogólnikowy w uzasadnieniu wyroku odniósł się do tego zarzutu apelacji dotyczącego obrazy art. 7 k.p.k., pomijając całkowicie wskazane w apelacji okoliczności dotyczące braku udzielenia przez biegłego odpowiedzi na część z pytań do niego skierowanych i innych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności;
2. obrazę przepisu art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającą na zaniechaniu uzupełnienia materiału dowodowego poprzez przeprowadzenie dowodu uzupełniającego z opinii biegłego specjalizującego się w badaniach z zakresu medycyny sądowej pomimo złożonego w tym przedmiocie stosownego wniosku dowodowego w sporządzonej przez obrońcę apelacji, w sytuacji, gdy stwierdzenie kluczowych dla podstawy odpowiedzialności karnej oskarżonego okoliczności wymagało przeprowadzenia tego dowodu, gdyż dowód ten pozwoliłby uzupełnić wydaną w sprawie opinię biegłego sądowego G. W., która nie zawiera odpowiedzi na wszystkie postawione

biegłemu pytania, m.in. ustalenia szczegółowych okoliczności dotyczących rozmiaru i rodzaju doznanego przez W. D. uszczerbku na zdrowiu w wyniku zdarzenia z dnia 21 marca 2020 r., więc zasadnym i koniecznym dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy było dopuszczenie tego dowodu i powołanie biegłego zgodnie z wnioskiem obrony złożonym w apelacji, zaś Sąd II instancji rozpoznał ten wniosek w stopniu nieodpowiadającym wymaganiom ustawowym wskazując w treści uzasadnienia rozstrzygnięcia, że przeprowadzenie takiego dowodu mogłoby co najwyżej przyczynić się do ustalenia, że ciężki uszczerbek na zdrowiu wystąpił jeszcze w innej postaci z art. 156 § 1 k.k., co byłoby ustaleniem na niekorzyść oskarżonego, co jest dla obrony całkowicie nieuzasadnionym i bezpodstawnym stwierdzeniem Sądu II instancji, który w sposób nieuprawniony posłużył Sądowi II instancji do nieuzupełnienia materiału dowodowego;

3. obrazę przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt. 5 k.p.k., polegającą na nienależytym rozważeniu zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia przez Sąd I instancji art. 4 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. przez oddalenie wniosku dowodowego zgłoszonego przez obrońcę oskarżonego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii wydanej przez innego biegłego sądowego specjalistę do spraw medycyny sądowej, poprzez rozważenie tego zarzutu w sposób nieodpowiadający wymaganiom ustawowym i ograniczenie się do wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu II instancji, że wybór metody badawczej należy do biegłego, a polemika z oceną biegłego nie może stanowić skutecznej metody do podważenia jej wartości dowodowej, podczas gdy w apelacji wskazano szczegółowo okoliczności potwierdzające, że wydana w sprawie opinia biegłego sądowego jest niepełna, niejasna i nie zawiera odpowiedzi na wszystkie pytania, a w konsekwencji nie powinna stanowić wiarygodnego dowodu w sprawie;
4. obrazę przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., polegającą na uchyleniu się od rozważenia zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia przez Sąd I instancji art. 4 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt. 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku

dowodowego zgłoszonego przez obrońcę oskarżonego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii wydanej przez biegłego specjalizującego się w badaniach z zakresu toksykologii w sytuacji, gdy stwierdzenie kluczowych dla odpowiedzialności karnej oskarżonego okoliczności wymagało wiadomości specjalnych dla udzielenia odpowiedzi na trzynaście szczegółowo sformułowanych przez obronę pytań do biegłego tejże specjalizacji, zaś Sąd II instancji ograniczył się jedynie do zdawkowego wskazania, że słusznie Sąd I instancji stwierdził, że oskarżony przyjmując leki musiał mieć wiedzę na temat zakazu ich łączenia z alkoholem i w konsekwencji musiał przewidzieć, że mogą one wpłynąć na jego metabolizm, zarówno Sąd I instancji, jak również następnie Sąd II instancji rozważając ten zarzut apelacji ograniczył się jedynie do zwrócenia uwagi na posiadaną przez oskarżonego rzekomą wiedzę na temat wpływu leków na metabolizm alkoholu, całkowicie pomijając przy tym, że obrona wnosząc o powołanie biegłego z zakresu toksykologii zawarła we wniosku dowodowym 13 szczegółowych pytań, dla których udzielenia odpowiedzi konieczna i niezbędna jest specjalistyczna wiedza biegłego sądowego, te okoliczności oraz sformułowane przez obrońcę pytania zostały całkowicie pominięte, Sąd II instancji w ocenie obrony uchylił się więc od rozpoznania tego zarzutu;

5. rażącą niewspółmierność (rażącą surowość) zarówno kar jednostkowych, tj. kary 1 roku pozbawienia wolności wymierzonej za czyn przypisany oskarżonemu w pkt. 1 wyroku Sądu I instancji oraz 7 lat bezwzględnego pozbawienia wolności za czyn przypisany oskarżonemu w pkt. 2 wyroku Sądu I instancji, jak również kary łącznej w wysokości 7 lat pozbawienia wolności oraz środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym za przypisany w pkt 1 wyroku czyn na okres 10 lat, a w związku z popełnieniem drugiego z czynów dożywotnie i łącznie dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, wymierzenie tak surowych kar pozbawienia wolności oraz jednocześnie środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio jest również konsekwencją rażącego naruszenia przez Sąd II instancji przepisów prawa procesowego, które to uchybienia

spowodowały wymierzenie kary oraz środka karnego rażąco niewspółmiernych.

W konkluzji nadzwyczajnego środka zaskarżenia jego autor wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku, tj. wyroku Sądu Okręgowego w S. IV Wydział Kamy Odwoławczy z dnia 17 marca 2021 r. i utrzymanego nim wyroku Sądu I instancji, tj. wyroku Sądu Rejonowego w Ł. II Wydział karny z dnia 21 września 2020 r. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w Ł. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, co wynika z braku rażącego naruszenia przepisów prawa mającego istotny wpływ na treść orzeczenia w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. i uchybień wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego T. D. okazała się bezzasadna — i to w stopniu oczywistym.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na to, że celem postępowania kasacyjnego nie jest prowadzenie przez sąd kasacyjny ponownej kontroli o charakterze właściwym dla zwyczajnego postępowania odwoławczego; postępowanie kasacyjne nie stanowi bowiem „trzeciej instancji”. Przedmiotem weryfikacji dokonywanej przez instancję kasacyjną jest orzeczenie sądu odwoławczego (art. 519 zd. pierwsze k.p.k.) poprzez pryzmat zmaterializowania się ewentualnych naruszeń prawa mających rażący charakter i to tylko takich, które mogły wywrzeć istotny wpływ na treść tego rozstrzygnięcia lub wystąpienia bezwzględnych podstaw odwoławczych (art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k.). Zestawienie treści apelacji wniesionej w niniejszej sprawie przez obrońcę skazanego T. D. i nadzwyczajnego środka zaskarżenia wskazuje w sposób jednoznaczny na to, że autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia w rzeczywistości kontestuje te same naruszenia, które były już przedmiotem kontroli zainicjowanej wniesieniem apelacji (tyle tylko, że w kasacji czyni to przez opatrzenie podniesionych już w postępowaniu apelacyjnym zarzutów wskazaniem na to, że sąd odwoławczy naruszył — dodatkowo — przepisy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.). I tak zarzuty kasacyjny oznaczony jako pkt. 1, 3-5 korespondują z

zarzutami apelacyjnymi oznaczonymi odpowiednio jako pkt. II — *tiret* pierwsze, *tiret* trzecie, *tiret* drugie i *tiret* szóste *petitum* apelacji. Zarzut kasacyjny oznaczony jako drugi dotyczy wniosku dowodowego sformułowanego przez autora apelacji.

Rozpoznając apelację i zawarte w niej wnioski dowodowe zawarte są *ad quem* nie dopuścił się naruszeń prawa o charakterze *racym* i to w dodatku takim, które zgodnie z treścią przepisu art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k. — mogłyby mieć *istotny* wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia sądu odwoławczego.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów nawiązujących do ocen opinii biegłego ds. medycyny sądowej i oddalenia wniosku o przeprowadzenie dowodu uzupełniającego z opinii biegłego specjalizującego się w zakresie medycyny sądowej i biegłego do spraw toksykologii (zarzuty kasacyjne oznaczone jako 1-4), to należało przypomnieć przede wszystkim, że w orzecznictwie od dawna ugruntowany jest pogląd, że dla oceny, czy spełnione są wymogi, o których mowa w treści art. 201 k.p.k., tj. czy opinia biegłych może być uznana za pełną, jasną i wewnętrznie niesprzeczną miarodajne jest zapatrywanie samego organu procesowego, zaś „podstawą do stosowania art. 182 k.p.k. [z 1969 r., obecnie art. 201 k.p.k.] nie może stać się okoliczność, że strona wdając się samodzielnie w spekulacje myślowe natury specjalistycznej, dochodzi w rezultacie do przekonania, że wnioski natury ściśle fachowej i to w dziedzinie, w której z natury rzeczy sądowi i stronom merytorycznie brakuje wiadomości specjalistycznych są błędne (wyrok Sąd Najwyższy z dnia 21 czerwca 1971 r., III KR 18/71, OSNPG z. 2/1972, poz. 33). W innych orzeczeniach wskazywał Sąd Najwyższy, że „[j]eżeli biegli [...] zapoznali się przy wydawaniu opinii z całością materiału niezbędnego do wydania tej opinii i jeżeli ta nie zawiera luk w ocenie zagadnień, będących przedmiotem opinii, to nie można uznać, aby opinia była niepełna. Jeżeli ponadto dowód z opinii jest przekonujący i zrozumiały dla sądu, który swoje stanowisko w przedmiocie oceny takiego dowodu uzasadni, to fakt, iż dowód ten nie jest przekonujący lub zrozumiały dla strony procesowej — nie stwarza podstawy do stosowania przepisu art. 182 k.p.k. [obecnie przepis art. 201 k.p.k.] (wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 1977 r., sygn. V KR 180/77, tak również postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2009 r., sygn. IV KK 419/08).

W tym kontekście należy w pierwszym rzędzie przypomnieć, że orzekające w sprawie sądy nie uznały opinii biegłego sądowego dra med. G. W. za niejasną, niepełną czy wewnętrznie sprzeczną. Do tych zagadnień odnoszą się pisemne motywy Sądu Rejonowego w Ł., który wykazał w nich, czym kierował się uznając przeprowadzony w tym postępowaniu dowód z opinii biegłego dra med. G. W. za mogący stanowić podstawę dokonywanych w sprawie ustaleń faktycznych (uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego w Ł. — sekcja 1.3 uzasadnienia formularzowego). Także sąd *ad quem* w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia odniósł się do opinii tego biegłego w aspekcie wymogów wynikających z przepisu art. 201 k.p.k., stwierdzając trafnie, że opinia biegłego jest pełna i jasna (uzasadnienie formularzowe wyroku Sądu odwoławczego, pkt. 3 *Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny lub niezasadny*, s. 3). Kwestia odnośnie której opiniował biegły (chodziło o ustalenie doznanego przez pokrzywdzoną W. D. uszczerbku na zdrowiu) — choć niewątpliwie doniosła — nie była zresztą w realiach sprawy wyjątkowo złożona. Biegły dr med. G. W. przedstawił w sporządzonej przez siebie opinii dokładny rejestr traumatycznych urazów doznanych przez pokrzywdzoną W. D. i odpowiedział w sposób treściwy na zadane mu pytania. Trafnie w tym zakresie wskazał sąd *meriti*, że „sama lektura [doznanych przez pokrzywdzoną] urazów [...] i zgromadzona dokumentacja medyczna żywo dowodzą, że otarła się ona o śmierć, szczęśliwie jej unikając, ale ponosząc olbrzymie szkody w zakresie zdrowia i sprawności”. W zakresie procesowej ewaluacji opinii biegłych to uzasadniona ocena organu sądowego jest miarodajna, a nie ocena formułowana subiektywnie przez samą stronę bądź jej przedstawiciela procesowego, zaś sądy obu instancji nie dopuściły się żadnych błędów uznając opinię przedstawioną w sprawie za jasną, pełną i wewnętrznie niesprzeczną. Sąd odwoławczy rozpoznał (art. 433 § 2 k.p.k.) i odniósł się do zarzutu nawiązującego do oddalenia wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego toksykologa, wskazując trafnie, że w sprawie istotne było ustalenie odnoszące się do stanu nietrzeźwości oskarżonego w czasie popełnienia czynu (stężenie alkoholu na poziomie 1,41 mg/l w wydychanym powietrzu), a nie kwestia ewentualnego zażywania przez oskarżonego leków.

Na marginesie jedynie wskazać należy, że na rozprawie apelacyjnej w dniu 17 marca 2021 r. Sąd Okręgowy w S. pomimo zgłoszenia przez obrońcę oskarżonego postulatu „podtrzymania” wszystkich wniosków dowodowych zgłoszonych w apelacji i w piśmie z dnia 16 marca 2021 r. (k. 490), popieranych przez oskarżonego oraz zarządzenia przez Przewodniczącego składu orzekającego przerwy w celu narady nad wnioskami, ostatecznie nie ustosunkował się do nich w odrębnym rozstrzygnięciu lecz w pisemnych motywach swojego wyroku. Brak rozstrzygnięcia przez sąd *ad quem* w przedmiocie sformułowanych przez obrońcę w apelacji wniosków dowodowych w formie wymaganej przez ustawę postępowania karnego (tj. wydanie postanowienia w trybie art. 170 § 3 k.p.k.) i odniesienie się do wniosków dowodowych stanowi wprawdzie uchybienie, jednak nie może on zostać uznany za uchybienie, które można by oceniać i zakwalifikować w kategoriach naruszeń określonych w przepisie art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k., które to uchybienia muszą mieć istotny ciężar gatunkowy (uchybień rażące) i rzutować w sposób poważny na rozstrzygnięcie sprawy („istotny wpływ na treść” zaskarżonego orzeczenia). Wobec uznania opinii biegłego dra med. G. W. za jasną, pełną i wewnętrźnie niesprzeczną nie było bowiem potrzeby prowadzenia dalszych czynności dowodowych w tym kierunku, na co zresztą wskazano w uzasadnieniu wyroku 17 marca 2021 r., dodając, że przeprowadzanie tego dowodu mogłoby doprowadzić do dokonania ustaleń faktycznych niekorzystnych dla oskarżonego.

Zarzut rażącej niewspółmierności kary (pkt. 5 *petitum* kasacji) jest w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalny (art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k.)

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygając w oparciu o treść przepisów art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.